

Versiune anonimată

Traducere

C-536/23 – 1

Cauza C-536/23

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

22 august 2023

Instanța de trimitere

Landgericht München I (Germania)

Data deciziei de trimitere:

18 iulie 2023

Reclamantă și apelantă:

Bundesrepublik Deutschland

Pârâtă și intimată:

Mutua Madrileña Automovilista

[*omissis*]

În litigiul

Bundesrepublik Deutschland [*omissis*]

– reclamantă și apelantă –

[*omissis*] împotriva

Mutua Madrileña Automovilista [*omissis*]

– pârâtă și intimată –

[*omissis*] având ca obiect un drept de creanță

Landgericht München I (Tribunalul Regional München I) [*omissis*] dă următoarea

Ordonanță

1. Suspendă procedura.
2. Adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene următoarea întrebare:

Articolul 13 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială coroborat cu articolul 11 alineatul (1) litera (b) din acest regulament trebuie interpretat în sensul că un stat membru al Uniunii Europene care, în calitate de angajator, a continuat să plătească remunerația unui funcționar aflat în incapacitate (temporară) de muncă din cauza unui accident de circulație și care s-a subrogat în drepturile acestuia în raport cu societatea cu sediul într-un alt stat membru care a încheiat o asigurare de răspundere civilă pentru pagubele produse de vehiculul implicat în acest accident, poate, de asemenea, în calitate de „parte vătămată” în sensul dispoziției menționate, să acționeze în justiție societatea de asigurări în fața instanței de la domiciliul funcționarului aflat în incapacitate de muncă atunci când este posibilă o asemenea acțiune directă?

Motive:

I)

Reclamanta-apelantă (denumită în continuare „reclamanta”), în calitate de angajator al unei funcționare, victima unui accident de circulație, solicită despăgubiri, în temeiul cesiunii drepturilor, de la pârâta-intimată (denumită în continuare „pârâta”), în calitate de asigurător care a încheiat o asigurare de răspundere civilă pentru celălalt vehicul implicat în accident.

Funcționara are domiciliul în München și este un funcționar federal în cadrul Deutsches Patent- und Markenamt (Oficiul German pentru Brevete și Mărci) filiala München. Deutsches Patent- und Markenamt este o autoritate federală superioară.

La 8 martie 2020, funcționara a suferit un accident în timp ce se afla în concediu în Mallorca și se deplasa cu bicicleta, intrând în coliziune cu un autoturism închiriat și asigurat pentru răspundere civilă de către pârâtă și care era condus de un șofer german cu domiciliul în Franța. Din cauza vătămărilor suferite în accident, funcționara a fost în incapacitate de muncă în perioada 8 martie 2020-16 martie 2020.

Reclamanta, în calitate de angajator, a continuat să îi plătească drepturile salariale în cuantum de 1 432,77 euro pentru perioada în care s-a aflat în incapacitate de muncă și, prin scrisoarea din 25 ianuarie 2021, a solicitat reprezentantei din Germania a pârâtei, APRIL Financial Services AG, însărcinată cu soluționarea

cererilor de despăgubire, rambursarea drepturilor salariale plătite. Aceasta a refuzat să efectueze plata motivând că accidentul a fost cauzat de funcționară.

În consecință, reclamanta a introdus o acțiune la Amtsgericht München (Tribunalul Districtual din München) pentru plata sumei de 1 432,77 euro [omissis]. Pârâta a contestat temeinicia cererii și, în plus, a pus în discuție competența internațională a instanței sesizate. Prin hotărârea din 16 februarie 2022, Amtsgericht München (Tribunalul Districtual din München) a respins acțiunea pentru lipsa competenței internaționale și a reținut în acest sens că reclamanta nu se poate întemeia pe competența prevăzută la articolul 11 alineatul (1) litera (b) și la articolul 13 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (denumit în continuare „Regulamentul nr. 1215/2012”) întrucât aceste dispoziții de excepție trebuie interpretate în sens restrâns, iar în cadrul unei examinări abstracte și generale a necesității de protecție se constată că reclamanta nu are nevoie, în calitate de stat, de protecția specială conferită de aceste prevederi, cu atât mai mult cu cât din punct de vedere funcțional are și calitatea de organism de asigurări sociale, de exemplu pentru pensiile pentru limită de vârstă și de sănătate. [omissis] [Aspecte privind procedura națională]

Împotriva acestei hotărâri [omissis], reclamanta [omissis] a formulat apel [omissis] [Aspecte privind procedura națională]

În opinia reclamantei, Amtsgericht München (Tribunalul Districtual din München) a constatat în mod neîntemeiat că nu este competent, întrucât ea se poate prevala în mod corespunzător de articolul 11 alineatul (1) litera (b) și pe articolul 13 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1215/2012. În calitate de angajator al unei funcționare care a fost victima directă a unui accident de circulație, reclamanta, care a continuat plata drepturilor salariale, a dobândit prin cesiune legală dreptul la despăgubiri al funcționarei împotriva pârâtei. Prin urmare, instanțele din statul de domiciliu al părții vătămate sunt competente și în privința cesionarului legal. Or, potrivit jurisprudenței Curții (în special Hotărârea din 20 iulie 2017, C-340/16) nu se impune o analiză concretă de la caz la caz și nicio o diferențiere în funcție de criteriul părții defavorizate, ci, în interesul previzibilității, orice persoană care se subrogă în drepturile altuia și nu are calitatea de organism de securitate socială sau de asigurător de răspundere civilă, ci pe cea de cesionar legal, poate să sesizeze de asemenea instanțele de la domiciliul părții vătămate, în același mod ca partea vătămată.

Reclamanta solicită:

admiterea apelului și anularea hotărârii Amtsgericht München (Tribunalul Districtual din München) [omissis], precum și obligarea pârâtei la plata sumei de 1 432,77 euro și a dobânzilor în cuantum de cinci procente peste rata dobânzii legale începând cu data introducerii acțiunii,

[omissis] [cerere subsidiară]

Pârâta solicită:

respingerea apelului.

Pârâta consideră că din obiectivul de protecție al articolului 11 alineatul (1) litera (b) și al articolului 13 din Regulamentul nr. 1215/2012 rezultă că se poate întemeia pe acest privilegiu împotriva asigurătorului numai partea care trebuie considerată din punct de vedere instituțional ca fiind defavorizată în raport cu asigurătorul, și anume cu asigurătorul de răspundere civilă. Curtea nu a recunoscut această posibilitate nici în cazul unui organism de securitate socială, nici al unei persoane care desfășoară activități comerciale în materia asigurărilor, indiferent de dimensiunile lor (Hotărârea din 17 septembrie 2009, C-347/08; Hotărârea din 31 ianuarie 2018, C-108/17; Hotărârea din 20 mai 2021, C-913/19; Hotărârea din 21 octombrie 2021, C-393/20). Existența unei astfel de poziții de inferioritate instituțională trebuie exclusă și în privința unui stat membru al Uniunii Europene, ca subiect de drept internațional, mai ales atunci când oferă, precum reclamanta în speță, și prestații care corespund prin natura lor prestațiilor de asigurare socială și care are, în plus, sarcina de a supraveghea societățile de asigurări ce își desfășoară activitatea pe teritoriul său național. În calitate de instanță de apel, camera sesizată este în orice caz obligată, în temeiul articolului 267 TFUE, să solicite Curții de Justiție a Uniunii Europene pe cale preliminară interpretarea dreptului, în special atunci când are în vedere să se îndepărteze în această privință de jurisprudența Oberlandesgericht Koblenz (Tribunalul Regional Superior din Koblenz, denumit în continuare „OLG Koblenz”) ce rezultă din hotărârea din 15 octombrie 2012 în cauza 12 U 1528/11.

[omissis] [Aspecte privind procedura națională]

II)

Se suspendă procedura în conformitate cu articolul 148 din Zivilprozessordnung (Codul de procedură civilă, denumit în continuare „ZPO”) și se adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene, în temeiul articolului 267 primul paragraf litera (b) și al doilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (denumit în continuare „TFUE”), întrebarea formulată la punctul 2 din dispozitiv. Apelul reclamantei este admisibil, iar temeinicia acestuia depinde de interpretarea articolului 11 alineatul (1) litera (b) și a articolului 13 alineatul (2) din *Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială* (denumit în continuare „Regulamentul nr. 1215/2012”), respectiv de aspectul dacă prima instanță sesizată este competentă.

1. Apelul reclamantei împotriva hotărârii Amtsgericht München (Tribunalul Districtual din München) [omissis] este admisibil. [omissis] [precizări]

2. Temeinicia apelului depinde de aspectul dacă Amtsgericht München (Tribunalul Districtual din München) a considerat în mod corect că nu este competent în temeiul articolului 11 alineatul (1) litera (b) și al articolului 13 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1215/2012.

2.1 Cadrul juridic de dreptul Uniunii este format din:

- Considerentele Regulamentului nr. 1215/2012:

(15) Normele de competență ar trebui să prezinte un mare grad de previzibilitate și să se întemeieze pe principiul conform căruia competența este determinată, în general, de domiciliul pârâtului. Astfel, competența ar trebui să fie întotdeauna determinată pe baza acestui criteriu, cu excepția câtorva situații bine definite în care materia litigiului sau autonomia părților justifică un alt punct de legătură. În cazul persoanelor juridice, domiciliul trebuie să fie definit în mod independent, în vederea ameliorării transparenței normelor comune și a evitării conflictelor de competență.

[...]

(18) În cazul contractelor de asigurare, al contractelor încheiate cu consumatorii și al contractelor de muncă, partea defavorizată ar trebui să fie protejată prin norme de competență mai favorabile intereselor sale decât normele generale.

- Articolul 11 din Regulamentul nr. 1215/2012:

(1) Un asigurător care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționat în justiție:

(a) în fața instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia are domiciliul;

(b) în alt stat membru, în cazul acțiunilor introduse de către deținătorul poliței de asigurare, de către asigurat sau de către un beneficiar, în fața instanțelor de la locul unde este domiciliat reclamantul; sau

(c) dacă este coasigurător, în fața instanțelor dintr-un stat membru sesizate cu acțiunea introdusă împotriva asigurătorului principal.

(2) Atunci când un asigurător nu are domiciliul pe teritoriul unui stat membru, însă deține o sucursală, agenție sau altă unitate pe teritoriul unuia dintre statele membre, în cazul litigiilor rezultând din activitatea sucursalei, agenției sau unității, acesta este considerat ca având domiciliul pe teritoriul statului membru respectiv.

- Articolul 13 din Regulamentul nr. 1215/2012:

(1) În cazul asigurării de răspundere civilă, asigurătorul poate, de asemenea, dacă legea instanței permite acest lucru, să fie introdus în cauză în fața instanței la care partea vătămată a introdus acțiunea împotriva asiguratului.

(2) Articolele 10, 11 și 12 se aplică în cazul acțiunii directe introduse de partea vătămată împotriva asigurătorului, în situația în care sunt permise asemenea acțiuni directe.

- 2.2 Potrivit articolului 13 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1215/2012, partea vătămată care introduce o acțiune directă împotriva unui asigurător poate formula acțiunea și la instanța competentă în conformitate cu articolele 10-12 din Regulamentul nr. 1215/2012. Articolul 11 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1215/2012 conferă la rândul său posibilitatea de a introduce acțiunea la instanța de la domiciliul deținătorului poliței de asigurare și, astfel, prin trimiterea la articolul 13 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1215/2012, la instanța de la domiciliul părții vătămate.

Reclamanta exercită, în mod necontestat de părți, o acțiune directă împotriva pârâtei în calitate de asigurător de răspundere civilă al celui alt vehicul implicat în accident în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (denumit în continuare „Regulamentul Roma II”) coroborat cu articolul 7.1 alineatul (2) și cu articolele 1.1 și 143 din Ley sobre responsabilidad civil y seguro en la circulación de vehículos a motor (Legea spaniolă privind răspunderea civilă și asigurarea auto, denumită în continuare „LRCSCVM”), în urma unei cesiuni de drepturi în temeiul articolului 19 din Regulamentul Roma II coroborat cu articolul 76 din Bundesbeamtenengesetz (Legea germană privind funcționarii federali, denumită în continuare „BBG”). Reclamanta este angajatorul funcționarei, victimă a accidentului – aspect de asemenea necontestat de părți – și a continuat să plătească, în mod necontestat, părții vătămate drepturile salariale în cuantum de 1 432,77 euro în perioada incapacității sale de muncă determinate de accident.

- 2.3 Este decisivă chestiunea dacă și reclamanta, care a introdus acțiune în temeiul dreptului dobândit prin cesiune legală al funcționarei prejudiciate inițial prin accident, se poate prevala de articolul 11 alineatul (1) litera (b) și pe articolul 13 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1215/2012.

Ca și Regulamentul (CE) nr. 44/2001 din 22 decembrie 2000 (denumit în continuare „Regulamentul nr. 44/2001”) care i-a precedat, Regulamentul nr. 1215/2012 se întemeiază, în ceea ce privește normele de competență, pe considerațiile fundamentale următoare. Potrivit considerentului (15) al Regulamentului nr. 1215/2012, normele de competență ar trebui să prezinte un mare grad de previzibilitate și să se întemeieze pe principiul conform

căruia competența este determinată, în general, de domiciliul pârâtului. Potrivit considerentului (18), în cazul contractelor de asigurare, al contractelor încheiate cu consumatorii și al contractelor de muncă, partea defavorizată ar trebui să fie protejată prin norme de competență mai favorabile intereselor sale decât normele generale.

- 2.4 Din câte se poate constata, Curtea a dezvoltat deja în trei hotărâri, din 17 septembrie 2009 (C-347/08), din 20 iulie 2017 (C-340/16) și din 31 ianuarie 2018 (C-106/17), principiile necesare pentru a garanta, pe de o parte, respectarea obiectivului de protecție al părții defavorizate urmărit prin articolele 10-13 din Regulamentul nr. 1215/2012 (și prin dispozițiile anterioare cu același conținut ale Regulamentului nr. 44/2001), precum și, pe de altă parte, previzibilitatea necesară cu privire la instanța care este competentă:

Astfel, niciun profesionist din sectorul de asigurări, fie că este vorba despre asigurători, organisme de securitate socială (Hotărârea din 17 septembrie 2009, C-347/08) sau cesionari profesioniști (Hotărârea din 31 ianuarie 2018, C-106/17) nu are nevoie de protecție și nu beneficiază de protecția conferită prin articolul 10 și următoarele din Regulamentul nr. 1215/2012 atunci când alege *forum actori*, indiferent dacă deține o putere de piață sau economică comparabilă cu cea a asigurătorului pârât.

În schimb, cei care nu sunt profesioniști din sectorul de asigurări, ci introduc acțiuni pe baza dreptului dobândit de la partea vătămată, de exemplu prin succesiune sau ca urmare a continuării plății remunerației, trebuie considerați, la rândul lor, „părți vătămate” în sensul articolului 13 alineatul (2) din Regulamentul 1215/2012 și se pot prevala de *forum actoris* de la articolul 10 și următoarele din acest regulament. Aceasta se întâmplă, fără a fi necesar să se examineze în cazul de speță necesitatea individuală de protecție. În acest sens, Curtea a statuat (Hotărârea din 20 iulie 2017, C-340/16, punctul 34 și următoarele) că:

„În plus, după cum a arătat instanța de trimitere în decizia sa de trimitere, o apreciere de la caz la caz a aspectului dacă angajatorul care continuă plata remunerației poate fi considerat drept «parte defavorizată» pentru a putea intra sub incidența noțiunii «persoană vătămată» în sensul articolului 11 alineatul (2) din Regulamentul nr. 44/2001 ar genera un risc de insecuritate juridică și ar fi împotriva obiectivului regulamentului menționat, enunțat în considerentul (11) al acestuia, potrivit căruia normele de competență trebuie să prezinte un mare grad de previzibilitate.

Prin urmare, este necesar să se considere că, în temeiul articolului 11 alineatul (2) din Regulamentul nr. 44/2001, angajatorii subrogați în drepturile de despăgubire ale angajaților lor se pot prevala, în calitate de persoane care au suferit un prejudiciu și indiferent de mărimea și

de forma juridică a acestora, de normele de competență speciale prevăzute la articolele 8-10 din regulamentul amintit.

Astfel, angajatorul subrogat în drepturile angajatului său întrucât a plătit remunerația acestuia pentru o perioadă de incapacitate de muncă, care, doar în această calitate, introduce o acțiune în temeiul prejudiciului suferit de acesta, poate fi considerat defavorizat față de asigurătorul pe care îl acționează în justiție și, prin urmare, trebuie să beneficieze de posibilitatea de a introduce acțiunea respectivă în fața instanțelor din statul membru în care are sediul.

În consecință, un angajator subrogat în drepturile salariatului victimă a unui accident de circulație căruia i-a plătit în continuare remunerația poate, în calitate de «persoană vătămată», să acționeze în justiție asigurătorul vehiculului implicat în acest accident în fața instanțelor din statul membru în care are sediul atunci când este posibilă o acțiune directă.

[...]

Din ansamblul considerațiilor care precedă rezultă că articolul 9 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 44/2001 coroborat cu articolul 11 alineatul (2) din acest regulament trebuie interpretat în sensul că un angajator cu sediul într- un prim stat membru care a continuat să plătească remunerația angajatului său absent în urma unui accident de circulație și care s- a subrogat în drepturile acestuia în raport cu societatea care a încheiat asigurarea de răspundere civilă pentru pagubele produse de vehiculul implicat în acest accident și care are sediul într- un al doilea stat membru poate, în calitate de «persoană vătămată» în sensul acestei din urmă dispoziții, să acționeze în justiție această societate de asigurări în fața instanțelor din primul stat membru atunci când este posibilă o acțiune directă.”

Totuși, întrucât derogările de la principiul competenței instanțelor de la domiciliul sau sediul pârâtului au caracter excepțional și sunt de strictă interpretare nu trebuie să fie extinse la persoane în cazul cărora nu se justifică această protecție (Hotărârea din 31 ianuarie 2018, C-106/17, punctul 41; Hotărârea din 20 mai 2021, C-913/19, punctul 39). Chiar dacă, pentru aplicarea articolului 10 și următoarele din Regulamentul 1215/2012, nu este necesară, de regulă, o analiză concretă de la caz la caz pentru a stabili partea defavorizată sau necesitatea de protecție structurală, dezechilibrul – în înțelesul acestor dispoziții – ar trebui totuși să lipsească în general atunci când acțiunea nu privește asigurătorul față de care atât asiguratul, cât și partea vătămată trebuie considerate defavorizate (Hotărârea din 9 decembrie 2021, C-708/20, punctul 33).

2.5 Prin urmare, pe de o parte, necesitatea de protecție trebuie să se examineze în mod abstract și general în cadrul articolului 10 și următoarele din Regulamentul 1215/2012, cu consecința că, pentru anumite categorii – și, apoi, în cadrul acestor categorii, independent de poziția defavorizată sau de necesitatea de protecție concretă în raport cu asiguratorul pârât –, necesitatea de protecție se recunoaște (în caz de cesiune legală în situația moștenitorilor și a angajatorilor) sau nu se recunoaște (în situația organismelor de securitate socială sau a cesionarilor care sunt profesioniști din sectorul de asigurări). Pe de altă parte, tocmai această compunere a categoriilor relevă că printr-o analiză tipică se poate ține seama suficient de necesitatea previzibilității, astfel cum este formulată în considerentul (15), rămânând totodată loc pentru păstrarea caracterului excepțional.

OLG Koblenz a statuat, așadar, în hotărârea din 15 octombrie 2021 (cauza nr. 12 U 1528/11) că un land federal al unui stat membru nu este competent să soluționeze acțiuni în temeiul dispozițiilor articolului 9 alineatul (1) litera (b) și al articolului 11 alineatul (2) din Regulamentul nr. 44/2001, care au același conținut normativ cu al a articolului 11 alineatul (1) litera (b), respectiv, al articolului 13 alineatul (2) din Regulamentul 1215/2012, și a reținut în motivarea hotărârii că, în raport cu un asigurator de răspundere civilă, un land al Republicii Federale Germania nu are o poziție mai defavorabilă sau nu are, din punct de vedere juridic, o experiență mai redusă decât un asigurator și că poziția sa poate fi comparată cu cea a unui organism de asigurări sociale.

În schimb, în hotărârea citată mai sus (din 20 iulie 2017, C-340/16) Curtea a recunoscut competența instanței sesizate de a soluționa acțiunile introduse de o instituție spitalicească de drept public, în calitate de angajator, subrogat în drepturile angajatului, în legătură cu continuarea plății remunerației angajatului. Cu toate acestea, entitatea de drept public reclamantă din acea hotărâre nu a fost un land federal și cu atât mai puțin un stat membru al Uniunii Europene, și tocmai criteriul de subiect de drept internațional pare a fi constatat suficient de abstract pentru a ține seama de necesitatea previzibilității în ceea ce privește competența.

3. În aceste condiții, problema centrală referitoare la soluționarea apelului reclamantei este dacă articolul 11 alineatul (1) litera (b) și articolul 13 alineatul (2) din Regulamentul 1215/2012 pot fi interpretate, în pofida caracterului lor excepțional, în sensul un stat membru al Uniunii Europene care, în calitate de angajator, a continuat să plătească remunerația unui funcționar aflat în incapacitate (temporară) de muncă din cauza unui accident de circulație și care s-a subrogat în drepturile acestuia în raport cu societatea cu sediul într-un alt stat membru care a încheiat o asigurare de răspundere civilă pentru pagubele produse de vehiculul implicat în acest accident, poate, de asemenea, în calitate de „parte vătămată” în sensul dispoziției menționate, să acționeze în justiție societatea de asigurări în fața instanței de la domiciliul funcționarului aflat în incapacitate de muncă atunci când este posibilă o asemenea acțiune directă. Așa fiind, dezacordul dintre

părți poartă asupra interpretării unui regulament, care are o importanță majoră pentru soluționarea apelului.

În mod corespunzător, se impune, în temeiul articolului 267, a se solicita Curții pe cale preliminară să răspundă la întrebarea de interpretare formulată la punctul 2 din dispozitiv.

[*omissis*]

DOCUMENT DE LUCRU